

Upravništvo: Ljubljana, Knašjeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Prva ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutra“ izlazi
vsak ponedeljek jutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.—, po razmaš-
nih dostavljena Din 5.— mesečno

Uredništvo:

Ljubljana: Knašjeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Naš kralj se je vrnil

Mrtev, a vendar nesmrten zopet v objemu svojega naroda — Stotisoč ljudi se je v Splitu med grmenjem topov, zvonjenjem zvonov in sviranjem ladijskih siren poklonilo Viteškemu kralju

Split, 14. oktobra. AA. Tekom več-
ravnega dne in večera so prispele v
Split ogromne množice iz vseh bliž-
njih in dalmatinskih krajev, da se
poslednjič poklonijo pokojnemu kralju
Aleksandru I. Zedinitelju. Prebivalstvo
Splita je bilo vsa noč na nogah. Zgri-
njalo se je po ulicah in okrog postaje
ter ob pomolu majorja Stojana, kjer so
zgradili veličastno kapelico, okrog ka-
pelice pa so na visokih v črno odenih
strebrih goreče plamenice pošiljali k
nebu pobožne molitve v brezmejni tugi
skrušenega prebivalstva. Sodijo, da je
bilo davi do 100.000 ljudi ob pomolu.
Žalne svečanosti so bile tako močne,
da naša jadranska obala še ni videla
enakih.

Davi zarana, ob 4. so sirene vseh v
pristanišču zasidranih ladij s svojim
tuznim, zategnjenim glasom naznanile,
da se prične poklonitev in izkazovanje
zadnje časti pokojnemu kralju Alek-
sandru. Na pomolu majorja Stojana,
kjer so se leta 1918. izkrcale prve srbs-
ke čete, je vse pripravljeno. Pomol je
izprazen. Na njem kipi v zrak le
ogromni, osem metrov visoki katafalk
v obliki velikega žrtvenika. Vrh žrtve-
nika je kraljevska krona. Ob strani sta
postavljena dva stebra, raz katera se
vijejo dolge, žalne zastave. Na vseh
štirih straneh pomola se dvigajo viso-
ki odri, zaviti v črne zastave. Vse pri-
stanišče mrgoli črnih zastav. Z banske
uprave in z vseh javnih poslopij ob
pristanišču se vijejo tudi državne za-
stave na pol droga. Po vsem mestu sa-
me žalne zastave, okna so zastirta v
črno, pred slikami blagopokojnega kra-
lja v izložbenih oknih pa so gorele
svečke vsa noč.

Ob 5. jutraj so vojaške čete zavzele
svoja mesta. Do 6. so prispele h kata-
falku Nj. Vis. knez Arzen, maršal dvoja
general Dimitrijevič in druga suita,
zatem prosvetni minister dr. Šumen-
kovič, minister za telesno vzgojo na-
roda dr. Andjelković, minister za so-
cialno politiko dr. Novak, predsednik
senata dr. Tomašič, podpredsednik Na-
rodne skupščine dr. Popović, ban pri-
morske banovine dr. Jablanović, split-
ski župan Kargotič, generaliteta in dru-
gi dostojanstveniki. Vse prostor je bil
ograjen z oddelki vojske in z delegaci-
jami. Vlada je popolna tišina. Pra-
sketanje plamenic in pljusk obalnih va-
lov so bili edini glasovi, ki so prodi-
rali v to grobno tišino.

Kralj se vrača

Kmalu po pol 6. uri so zadoneli prvi
topovski strelji. To je bil prvi pozdrav
Splita posmrtnim ostankom čuvarja Ja-
drana. Z zvonikov vseh cerkva se je
oglasilo turbno zvonjenje. Množice so
se zganile. Vedele so, da jih čakajo
novi udarci bridke bolesti, ko bodo gle-
dale krsto s posmrtnimi ostanki tiste-
ga, ki so ga spremljale na njegovo
poslednjo pot preko morja s tolikšnimi
upi.

Proti 6. se je pojavil vojni brod »Du-
brovnik« pred pristaniščem. Topovski
strelji nepravilno grme v megleno ju-
tro. Slišati je rezka in odsekana po-
velja »Mirno!«.

Angleške vojne ladje oddajajo čast-
ne strele. Izza »Dubrovnik« se pojavi
francoska križarka »Colbert«, ki je
spremljala »Dubrovnik« vso dolgo pot
iz Marseilla do Splita. Na naših vojni-
h ladjah, ki so se včeraj peljale »Dubrov-
niku« naproti in so ponoči spremljale
svojega mrtvega zapovednika pri nje-
govem povratku v domovino, so čete
postavljene v častnih vrstah. Povsod
solze in blede lica. Na krmilu »Dubrov-
nika« je postavljen katafalk, na njem
krsta, pokrita z državno zastavo. Okrog
krste je častna straža oficirjev in mor-
narjev. Ob krsti stoje naš vojaški ataše
v Parizu general Dimitrijevič, svetnik
pariškega poslanstva Teofil Djurovič
in komandant »Dubrovnik« Balič.

Na „Dubrovniku“

Množica valovi in drhtli. Oči vseh so
uprte na »Dubrovnik« in spremljajo
vsako kretnjo naših mornarjev.

Točno ob 6.10 pristane »Dubrovnik«
ob pomolu. Z ladje vržejo brv. Nato po-
hiti poveljnik »Dubrovnik« Balič na
obalo, se ustavi pred Nj. Vis. knezom
Arzenom in mu poda kratko poročilo.

Knez Arzen, maršal dvora Dimitrijevič,
ministri in zastopniki parlamenta in
senata ter ban dr. Jablanović se podajo
na ladjo. Knez Arzen prvi pristopi h
katafalku in se globoko pokloni manom
svojega velikega nečaka; solze mu za-
lijejo oči. Za njim se poklonijo še drugi
odličniki.

Prišel je čas, da se opravijo uradne
formalnosti. Sestavljajo protokol o iz-
ročitvi in o prevzemu krste in ga pod-
pišejo. Priprave so dokončane. Krsto
prenesejo naši mornariški oficirji na
pomol.

Na domači zemlji

Topovi grme. Trenutek je nenavadno
svečan in dostojanstven. Vsi slede
mornarjem, ki nosijo na svojih rame-
nih vzvišeno breme, zadnje ostanke Vi-
teškega kralja.

Ob 7. polože krsto na katafalk. Voja-
ške godbe zasvirajo državno himno.
Veličastni zvoki se pomešajo med gr-
menje topov in zvonjenje iz cerkva.

H katafalku pristopi dalmatinski
episkop Irinej Djordjevič s svečniki.
Cerkvenec opravilo se prične. Mornari-
ška letala krožijo že od 4. ure v treh
eskadrilah nad morjem in mestom. Ne-
kaj časa so nad pristaniščem, nato se
krenila »Dubrovniku« naproti in ga
spremile v pristanišče. Zlaj krožijo, v
velikih lokih nad pomolom, sipljejo
cvetje na katafalk in izkazuje zadnje
vojaške časti svojem vrhovnemu po-
veljniku. Pevski zbor splitskih dru-
štev odgovarja svečnikom med njiho-
vim cerkvenim opravilom. Po končani
službi božji zaigrajo godbe državno
himno.

Ob 7.20 pristopi h katafalku splitsko-
makarski škof dr. Bonefačič v spre-
stvu treh prelato in čita molitve.

Nato prično polagati vence kralje-
ske vlade, senata, skupščine, banovine,
mesta Splita, angleške mornarice, ad-
mirala Fisherja, poveljnikov naših
vojnih ladij itd. Medtem ko polagajo
vence na katafalk, pristopi vrhovni po-
veljnik angleške sredozemske morna-
rice admiral Fisher k Nj. Vis. knezu
Arzenu in mu izrazi svoje sožalje in
sožalje angleške mornarice. Nato pri-
stopi minister francoske mornarice
Pietri, ki je prispel s križarko »Col-
bert«, in enako izrazi knezu Arzenu
sožalje v imenu francoske vlade in
francoske mornarice.

Narod ob krsti

Prične se mimohod ogromnih ljud-
ski množice mimo katafalka. V povorki
so stari in otroci, možje in žene, ugled-
ni meščani in najsiriromasnejši prebiva-
ci iz mesta in iz okolice, kmetje iz vse-
ga srednjega Primorja. S solzami v
očeh se poklanjajo posmrtnim ostankom
Viteškega kralja. Mimo mrtvaškega
odra se vrste desetstisoči in desetstisoči.

Knez Arzen z ministri in generalite-
to, admiral Fisher, mornariški minister
Pietri in drugi visoki dostojanstveniki
stoje presunjeni pred katafalkom in so
globoko ginjeni priča izrazov iskrene
in najgloblje ljubezni in bolesti ti-

sočlavih množic do pokojnega kralja.
Ob 10. je povorka pri kraju. Trajala
je nad dve uri. H katafalku pristopijo
Sokoli, ki dvignejo krsto in jo polože
na ramena bana dr. Jablanovića, bivše-
ga župana Račića, sedanjega župana
Kargotiča, 2 kmetov iz splitske okolice,
admirala Polića, vpokojenega generala
Todorovića in generala Radenkovića.
Ti prenesejo s pomočjo Sokolov posmr-
tne ostanke kralja Zedinitelja na posta-
jo. Za krsto se vije dolg spreved, na
obeh straneh tvorijo špalir nepregledne
množice. Vee oči so solzne.

Kraljevski vlak

Častna četa francoskih mornarjev
odda s četo naših mornarjev zadnjo
častno salvo. Kraljevi gardisti prevza-
mejo krsto in jo položijo v voz dvorne-
ga vlaka. V voz stopi episkop Irinej
Djordjevič s svečniki in čita kratko
molitev. Godbe svirajo državno him-
no. Vse je pripravljeno za odhod vla-
ka. V vlak stopijo Nj. Vis. knez Arzen,
maršal dvora Dimitrijevič, vojni odpo-
slanec Dimitrijevič, gg. ministri, posla-
niški svetnik Djurovič in druge oseb-
nosti.

Vlak zapusti postajo. Na vseh vmes-
nih postajah vozi vlak počasneje, da
omogoči množicam, da se poklonijo po-
smrtnim ostankom svojega Viteškega
kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Sožalje Fidaca

Beograd, 13. oktobra. AA. Predsednik
vlade Nikola Uzunović je prejel naslednje
brzojavke:

Pariz. Kralja Aleksandra so ubili na
francoskem ozemlju, ko se je Francija
pripravljala, da se mu zahvali in da ga
občuduje. Vsi bivši francoski bojevniki so
užalosteni in ga obkokujejo. Naša srca so
pr. vas in z vami. Spoštujemo spomin kral-
ja viteza in prisegamo, da bomo varovali
svete stike, ki nas družijo z vsemi vami,
ki ste naši bratje. Predsednik francoske-
ga odseka Fidaca.

Francoska zveza bivših bojevnikov iz
vojnih žrtve vam pošilja v imenu vaših
vojnih tovarišev izraze svoje velike bole-
sti in sožalja v veliki tugi, ki je vze
Jugoslaviji in Franciji moža najslajnejše
borbenosti in hrabrosti. Zgražamo se na
ostudni zločinom, ki je užalostil vse bo-
jevnike iz vseh naših držav. Prosim vas,
da izrazite jugoslovanskim bratom naše
bolesto sožalje. Kralj Aleksander je od-
šel v večnost, njegov spomin pa bo ostal
trajno v naših srcih in v srcih naših sinov.
Vse naše zastave so na pol droga. Pred-
sednik Fidaca.

— Globoko presanjeni nad smrtjo
plemenitega kralja Aleksandra pošiljamo
jugoslovanskemu narodu iskreno sožalje.
Cordier, bivši častnik Poilus d'Orient.

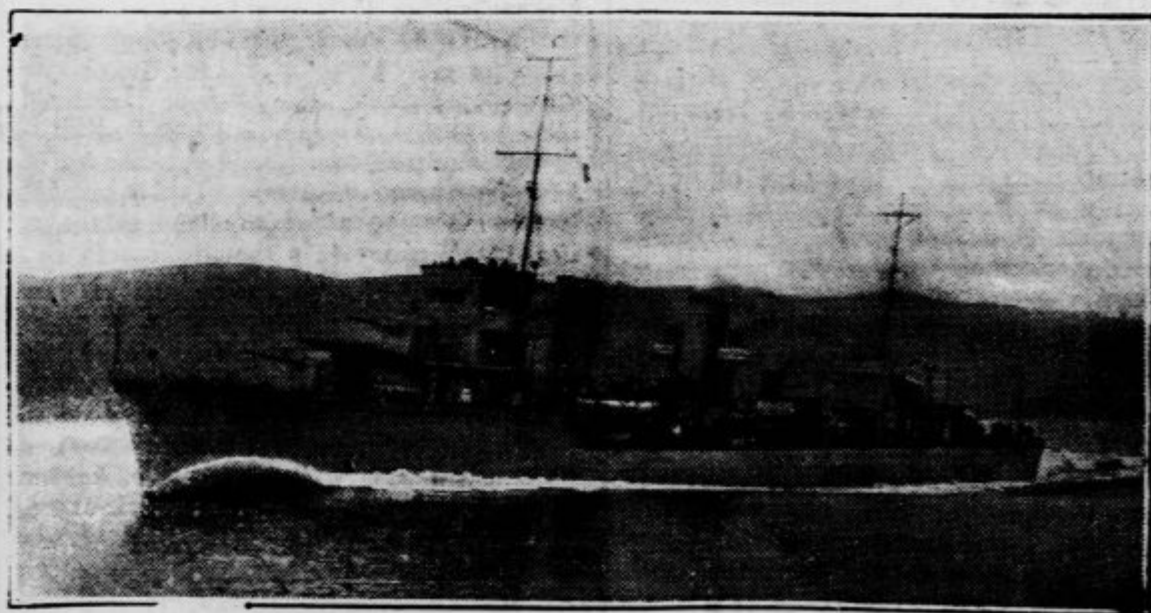
Pariz. — Splošna zveza vojni in vali-
dov prosti vlado jugoslovanskega naroda,
da sprejme naše najtoplejšje izraze sočut-
ja v svoji veliki bolesti in sožalje prijateljs-
ki državi, ki jo je umor kralja-vojaka ta-
ko hudo zadel. — Henri Leveck, predse-
dnik.

Beograd, 13. oktobra. AA. Predsednik
jugoslovanskega FIDAC-a g. Ljubomir Ste-
fanović je dobil ti-le sožalni brzojavki:

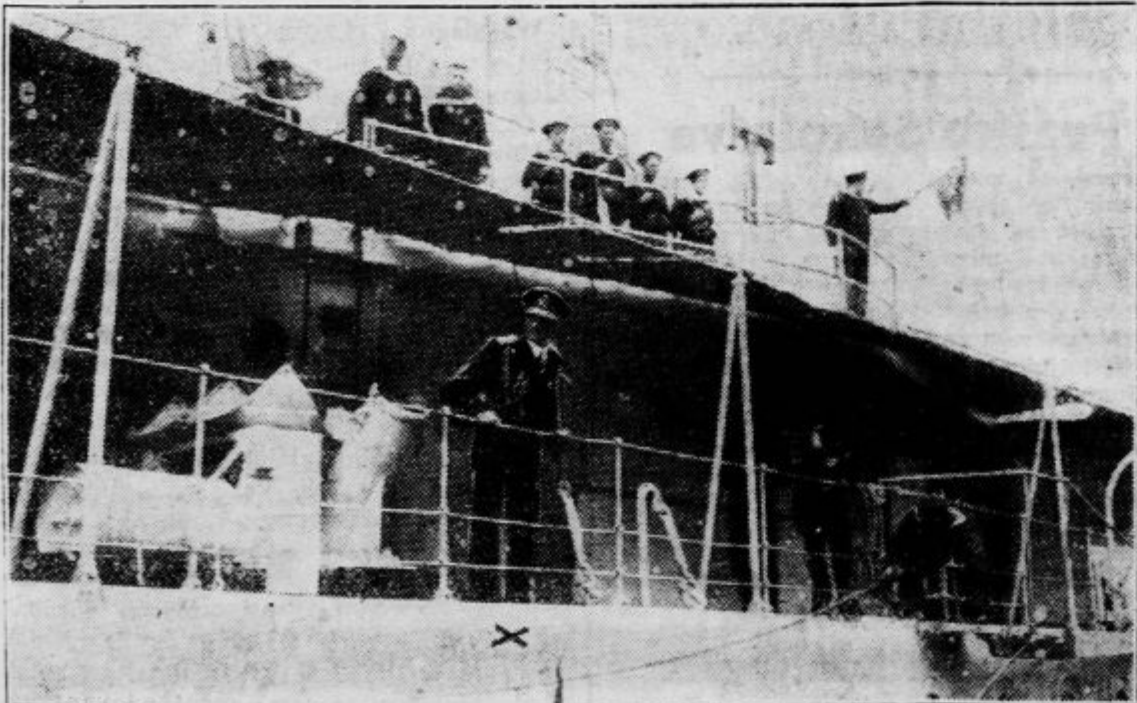
Boulogne na morju. — Portugalski bo-
jevniki grenko obkokujejo z jugoslovanskimi
tovarši izgubo vašega velikega kralja. —
Pereira.

Saigon. — Indokitajska federacija bivših
bojevnikov globoko sočustvujejo pri veli-
kanski izgubi, ki je zadela naši dve državi,
in Vas prosi, da sprejmete izraze našega
bratskega sožalja.

Vojna ladja „Dubrovnik“

Pred tednom dni nam je odpeljala našega kralja, včeraj nam ga je vrnila.

Komaj teden dni je, kar se je kralj Aleksander s krova svojega »Dubrovnik« poslavljal od naše obale, da se popelje v Francijo...

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Prva ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutro“ — Na
roču se posebej in velja po pošti
prejemati Din 4., po razpisal-
nih dostavljena Din 5. — mesečno
Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Stronmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Naš kralj se je vrnil

Mrtev, a vendar nesmrten zopet v objemu svojega naroda — Stotisoč ljudi se je v Splitu med grmenjem topov, zvonjenjem zvonov in sviranjem ladijskih siren poklonilo Viteškemu kralju

Split, 14. oktobra. AA. Tekom večerajšnjega dne in večera so prispele v Split ogromne množice iz vseh bližnjih in dalmatinskih krajev, da se poslednjič poklonijo pozemskim ostankom čuvarja Jadrana, Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Prebivalstvo Splita je bilo vso noč na nogah. Zgrinjalo se je po ulicah in okrog postaje ter ob pomolu majorja Stojana, kjer so zgradili veličastno kapelico, okrog kapelice pa so na visokih v črno odetih stebrih goreče plamenice pošiljale k nebu pobožne molitve v brezmejni tugi skrušenega prebivalstva. Sodijo, da je bilo davi do 100.000 ljudi ob pomolu. Zalne svečanosti so bile tako mogočne, da naša jadranska obala še ni videla enakih.

Davi zarana, ob 4. so sirene vseh v pristanišču zasidranih ladij s svojim tužnim, zategnjenim glasom naznanile, da se prične poklonitev in izkazovanje zadnje časti pokojnemu kralju Aleksandru. Na pomolu majorja Stojana, kjer so se leta 1918. izkrcale prve srbske čete, je vse pripravljeno. Pomol je izprazen. Na njem kipi v zrak le ogromni, osem metrov visoki katafalk v obliki velikega žrtvenika. Vrh žrtvenika je kraljevska krona. Ob strani sta postavljena dva stebra, raz katera se vijajo dolge, žalne zastave. Na vseh štirih straneh pomola se dvigajo visoki odri, zaviti v črne zastave. Vse pristanišče mrgoli črnih zastav. Z banske uprave in z vseh javnih poslopij ob pristanišču se vijajo tudi državne zastave na pol droga. Po vsem mestu same žalne zastave, okna so zastrta v črno, pred slikami blagopokojnega kralja v izložbenih oknih pa so gorele svečke vso noč.

Ob 5. jutraj so vojaške čete zavzele svoja mesta. Do 6. so prispeli h katafalku Nj. Vis. knez Arzen, maršal dvora general Dimitrijevič in druga suita, zatem prosvetni minister dr. Šumenković, minister za telesno vzgojo naroda dr. Andjelković, minister za socialno politiko dr. Novak, predsednik senata dr. Tomašič, podpredsednik Narodne skupščine dr. Popović, ban primorske banovine dr. Jablanović, splitski župan Kargotić, generaliteta in drugi dostojanstveniki. Ves prostor je bil ograjen z oddelki vojske in z delegacijami. Vlada je popolna tišina. Prasketanje plamenic in pljusk obalnih valov so bili edini glasovi, ki so prodirali v to grobno tišino.

Kralj se vrača

Kmalu po pol 6. uri so zadoneli prvi topovski streli. To je bil prvi pozdrav Splita posmrtnim ostankom čuvarja Jadrana. Z zvonikov vseh cerkva se je oglasilo turobno zvonjenje. Množice so se zganile. Vedele so, da jih čakajo novi udarci bridke bolesti, ko bodo gledale krsto s posmrtnimi ostanki tiste, ki so ga spremljale na njegovo poslednjo pot preko morja s tolikšnimi upi.

Proti 6. se je pojavil vojni brod »Dubrovnik« pred pristaniščem. Topovski streli neprestano grme v megleno jutro. Slišati je rezka in odeskana polvelja »Mirno!«.

Angleške vojne ladje oddajajo častne strele. Iz »Dubrovnik« se pojavijo francoska križarka »Colbert«, ki je spremljala »Dubrovnik« vso dolgo pot iz Marseilla do Splita. Na naših vojnih ladjah, ki so se včeraj peljale »Dubrovnik« naproti in so pončji spremljale svojega mrtvega zapovednika pri njegovem povratku v domovino, so čete postavljene v častnih vrstah. Povsod solze in blede lica. Na krmlu »Dubrovnik« je postavljen katafalk, na njem krsta, pokrita z državno zastavo. Okrog krste je častna straža oficirjev in mornarjev. Ob krsti stoje naš vojaški ataše v Parizu general Dimitrijevič, svetnik pariškega poslanstva Teofil Djurovič in komandant »Dubrovnik« Balič.

Na »Dubrovniku«

Množica valovi in drhti. Oči vseh so uprte na »Dubrovnik« in spremljajo vsako kretnjo naših mornarjev.

Točno ob 6.10 pristane »Dubrovnik« ob pomolu. Z ladije vržejo brv. Nato pohiti poveljnik »Dubrovnik« Balič na obalo, se ustavi pred Nj. Vis. knezom Arzenom in mu poda kratko poročilo.

Knez Arzen, maršal dvora Dimitrijevič, ministri in zastopniki parlamenta in senata ter ban dr. Jablanović se podajo na ladijo. Knez Arzen prvi pristopi h katafalku in se globoko pokloni manom svojega velikega nečaka; solze mu zalijejo oči. Za njim se poklonijo še drugi odličniki.

Prišel je čas, da se opravijo uradne formalnosti. Sestavljajo protokol o izročitvi in o prevzemu krste in ga podpisujejo. Priprave so dokončane. Krsto prenesejo naši mornariški oficirji na pomol.

Na domači zemlji

Topovi grme. Trenutek je nenavadno svečan in dostojanstven. Vsi slede mornarjem, ki nosijo na svojih ramenih vzvišeno breme, zadnje ostanke Viteškega kralja.

Ob 7. polože krsto na katafalk. Vojaške godbe zasvirajo državno himno. Veličastni zvoki se pomešajo med grmenje topov in zvonjenje iz cerkva.

H katafalku pristopi dalmatinski episkop Irinej Djordjevič s svečeniki. Cerkvenec opravilo se prične. Mornariška letala krožijo že od 4. ure v treh eskadrilah nad morjem in mestom. Nekaj časa so nad pristaniščem, nato se krenila »Dubrovnik« naproti in ga spremlile v pristanišče. Z laj krožijo, v velikih lokih nad pomolom, sipljejo cvetje na katafalk in izkazujejo zadnje vojaške časti svojem vrhovnemu poveljniku. Peveki zbor splitskih družtev odgovarja svečenikom med njihovim cerkvenim opravilom. Po končani službi božji zaigrajo godbe državno himno.

Ob 7.20 pristopi h katafalku splitsko-makarski škof dr. Bonefatič v spremstvu treh prelato in čita molitve.

Nato prično polagati vence kraljevske vlade, senata, skupščine, banovine, mesta Splita, angleške mornarice, admiral Fisherja, poveljnikov naših vojnih ladij itd. Medtem ko polagajo vence na katafalk, pristopi vrhovni poveljnik angleške sredozemske mornarice admiral Fisher k Nj. Vis. knezu Arzenu in mu izrazi svoje sožalje in sožalje angleške mornarice. Nato pristopi minister francoske mornarice Pietri, ki je prispel s križarko »Colbert«, in enako izrazi knezu Arzenu sožalje v imenu francoske vlade in francoske mornarice.

Narod ob krsti

Prične se mimohod ogromnih ljudski množic mimo katafalka. V povorki so starci in otroci, moške in žene, ugledni meščani in najsiriromašnejši prebivalci iz mesta in iz okolice. Kmetje iz vsega srednjega Primorja. S solzami v očeh se poklanjajo posmrtnim ostankom Viteškega kralja. Mimo mrtvaškega odra se vrste desetstisoči in desetstisoči.

Knez Arzen z ministri in generaliteto, admiral Fisher, mornariški minister Pietri in drugi visoki dostojanstveniki stoje presunjeni pred katafalkom in so globoko ginjeni pri splošču izrazov iskrene in najgloblje ljubezni in bolesti ti-

sočlavih množic do pokojnega kralja. Ob 10. je povorka pri kraju. Trajala je nad dve uri. H katafalku pristopijo Sokoli, ki dvignejo krsto in jo položijo na ramena bana dr. Jablanoviča, bivšega župana Račiča, sedanjega župana Kargotića, 2 kmetov iz splitske okolice, admiral Polića, vpokojenega generala Todoroviča in generala Radenkoviča. Ti prenesejo s pomočjo Sokolov posmrtno ostanke kralja Zedinitelja na postajo. Za krsto se vije dolg spreved, na obeh straneh tvorijo špalir nepregledne množice. Vse oči so solzne.

Kraljevski vlak

Častna četa francoskih mornarjev odda s četo naših mornarjev zadnjo častno salvo. Kraljevi gardisti prevzamejo krsto in jo položijo v voz dvornega vlaka. V voz stopi episkop Irinej Djordjevič s svečeniki in čita kratko molitev. Godbe svirajo državno himno. Vse je pripravljeno za odhod vlaka. V vlak stopijo Nj. Vis. knez Arzen, maršal dvora Dimitrijevič, vojni odposlanec Dimitrijevič, gg. ministri, poslaniški svetnik Djurovič in druge osebnosti.

Vlak zapusti postajo. Na vseh vmesnih postajah vozi vlak počasneje, da omogoči množicam, da se poklonijo posmrtnim ostankom svojega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Sožalje Fidaca

Beograd, 13. oktobra. AA. Predsednik vlade Nikola Uzunović je prejel naslednje brzojavke:

Pariz. Kralja Aleksandra so ubili na francoskem ozemlju, ko se je Francija pripravljala, da se mu zahvali in da ga obkuduje. Vsi bivši francoski bojovniki so užalosteni in ga obkudujejo. Naša srca so pri vas in z vami. Spoštujemo spomin kralja viteza in prisegamo, da bomo varovali svete stike, ki nas družijo z vsemi vami, ki ste naši bratje. Predsednik francoskega odseka Fidaca.

Francoska zveza bivših bojovnikov in vojnih žrtev vam pošilja v imenu vaših vojnih tovarišev izraze svoje velike bolesti in sožalja v veliki tugi, ki je vzele Jugoslaviji in Franciji moža najstojnejše borbenosti in hrabrosti. Zgrajamo se na ostudnim zločinom, ki je užalostil vse bojevnike iz vseh naših držav. Posim vas, da izrazite jugoslovenskim bratom naše bolestan sožalje. Kralj Aleksander je odšel v večnost, njegov spomin pa bo ostal trajno v naših srcih in v srcih naših sinov. Vse naše zastave so na pol droga. Predsednik Fidaca.

— Globoko presanjeni nad smrtjo plebnatega kralja Aleksandra pošiljamo jugoslovenskemu narodu iskreno sožalje. Cordier, bivši častnik Polius d'Orient.

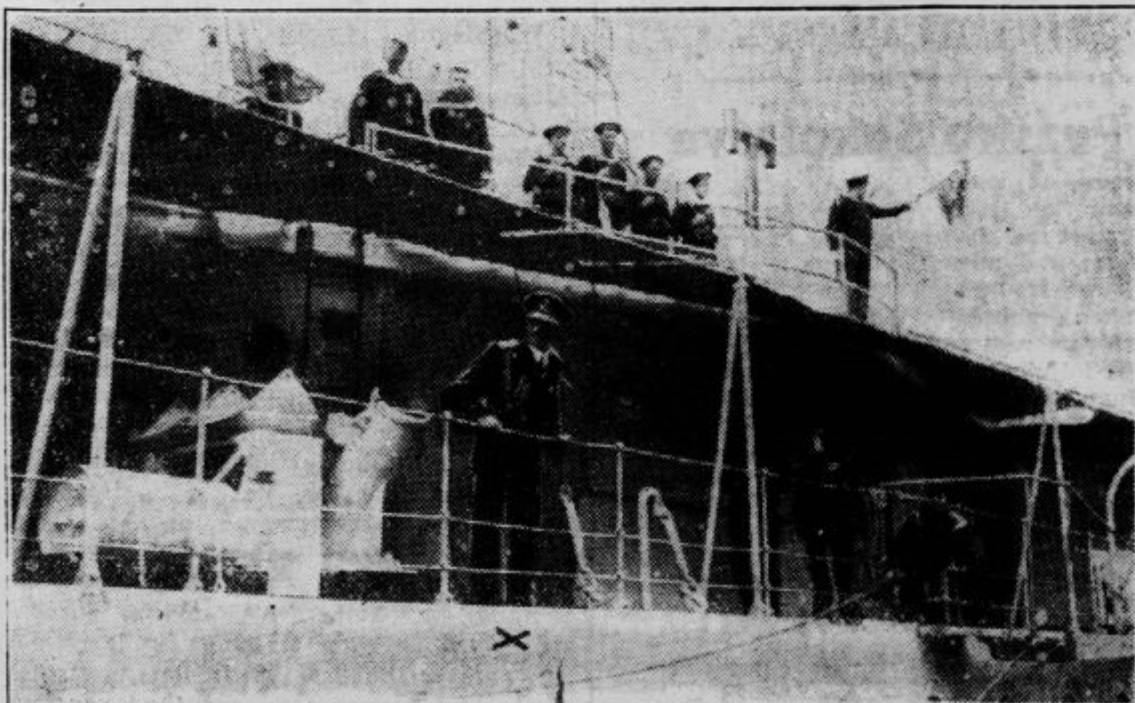
Pariz. — Splošna zveza vojnih invalidov prosi vlado jugoslovenskega naroda, da sprejme naše najtoplejšje izraze sočutja v svoji veliki bolesti in sožalje prijateljski državi, ki jo je umor kralja-vojaka tako hudo zadel. — Henri Leveck, predsednik.

Beograd, 13. oktobra. AA. Predsednik jugoslovenskega FIDAC-a g. Ljubomir Stefanović je dobil ti-le sožalni brzojavki:

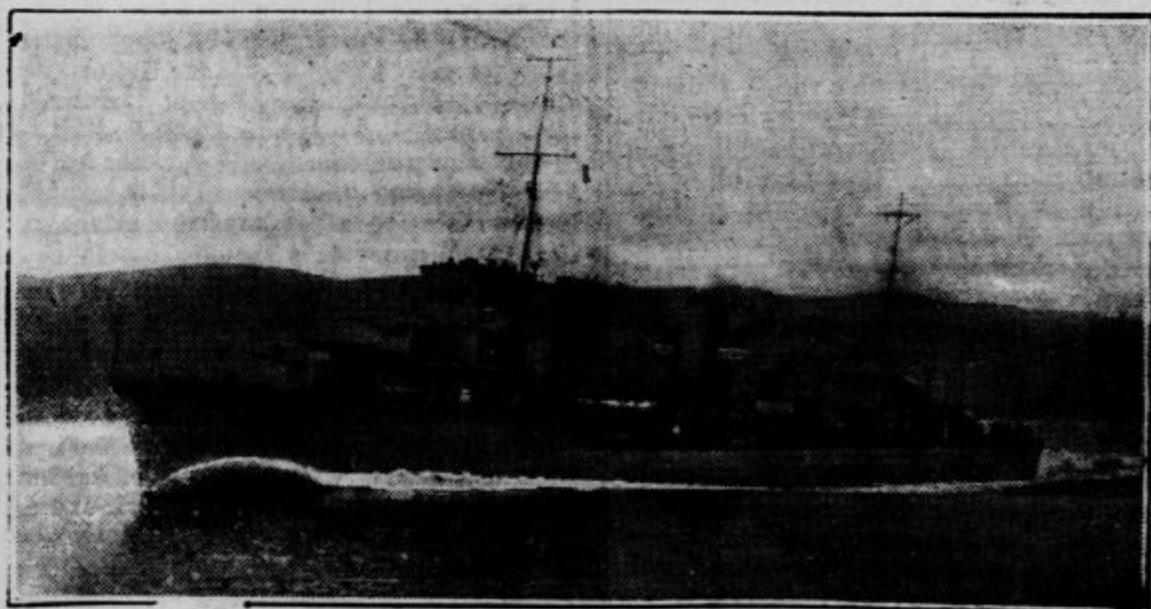
Boulogne na morju. — Portugalski bojovniki grenko obkudujejo z jugoslovenskimi tovariši izgubo našega velikega kralja. — Pereira.

Saigon. — Indokitajska federacija bivših bojovnikov globoko sočustvuje pri velikanski izgubi, ki je zadela naše dve državi, in Vas prosi, da sprejmete izraze našega bratskega sožalja.

Vojna ladja »Dubrovnik«

Komaj teden dni je, kar se je kralj Aleksander s krova svojega »Dubrovnik« poslavljati od naše obale, da se popelje v Francijo...

Pred tednom dni nam je odpeljala našega kralja, včeraj nam ga je naša mornarica sprejela.

Povratak Viteškega kralja v domovino so oddajale vse štiri južno-slovanske radijske postaje: Ljubljana, Zagreb, Beograd, Sofija

Potrlost zaradi krutega udara usode, nepopolnost zaradi nedogledne tragike, prenehanost zaradi grozote neumisljenega dejstva so dokazovala letala — hidroaviojoni in bombarderji — v zraku, molk tisočih na obali ter torpiljeri, nosilci min, podmornice in bojni čolni, ki so v spremstvu kraljevskega »Dubrovnik« pripluli v Split. Zastave na vseh brodi, jugoslovenskih, francoskih in angleških, so bile spuščene na pol droga.

1992

Vladimir Regally.

Beograd, 14. oktobra v. Po dosedanji dispoziiciji se bodo konale oficijne pogrebe s svečanosti v Mladenovcu po prenosu krste iz dvornega vlaka v posebni avtofurgon. Od Mladenovca dalje bodo spremljali ksto na avtomobilih samo člani kraljevskega doma, kraljevi namestniki, kraljevska vlada, predsedništvi obeh zbornic in zastopniki tujih suverenov in vlad. Zaključnih pogrebnih obredov v zadužbini na Oplencu se bodo udeležili poleg navedenih odličnikov tudi zastopniki seljakov iz Topole, kjer je Viteški kralj Aleksandar Zedinitelj prebil marsikatero uro počitka po težkih vladarskih poslih.

Kralj Aleksander spada v češkoslovaško zgodovino in bo odslej živel v češko-

Varšava, 14. oktobra. AA. Pat poroča iz Krakova: Tukajšnje poljsko-jugoslovensko društvo je priredilo svečano spominsko slovesnost za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I. Spominski govor je imel prof. Walter.

Pričakujejo se državni poglavarji kralja Boris in Karol ter prezident Lebrun — Močno odposlanstvo bratske češkoslovaške vojske — Delegaciji pošljeta tudi rumunska in turška vojska

Globalization and the Role of the State

31 3

drustev v severni Ameriki. Vsi izražajo svojo neizmerno žalost in tugo nad smrtjo velikega kralja Aleksandra. Hkratu pa tudi izražajo zvestobo in ljubezen dinastiji Karadjordjevičev in Nj. Vel. kralju Petru II.

Pariz, 14. oktobra. AA. »Matin« poroča, da je vrli operater Dascome, ki je pošol ves potek marseilleskega atentata, preminul. Med atentativm je ostal nepoškodovan. Čeprav je mimo njea svignilo kakih 10 krogel. Vžeraj ra ga je dohitela smrt zaradi možganske Lapi.

Solun, 12. oktobra. AA. Vest o tragični

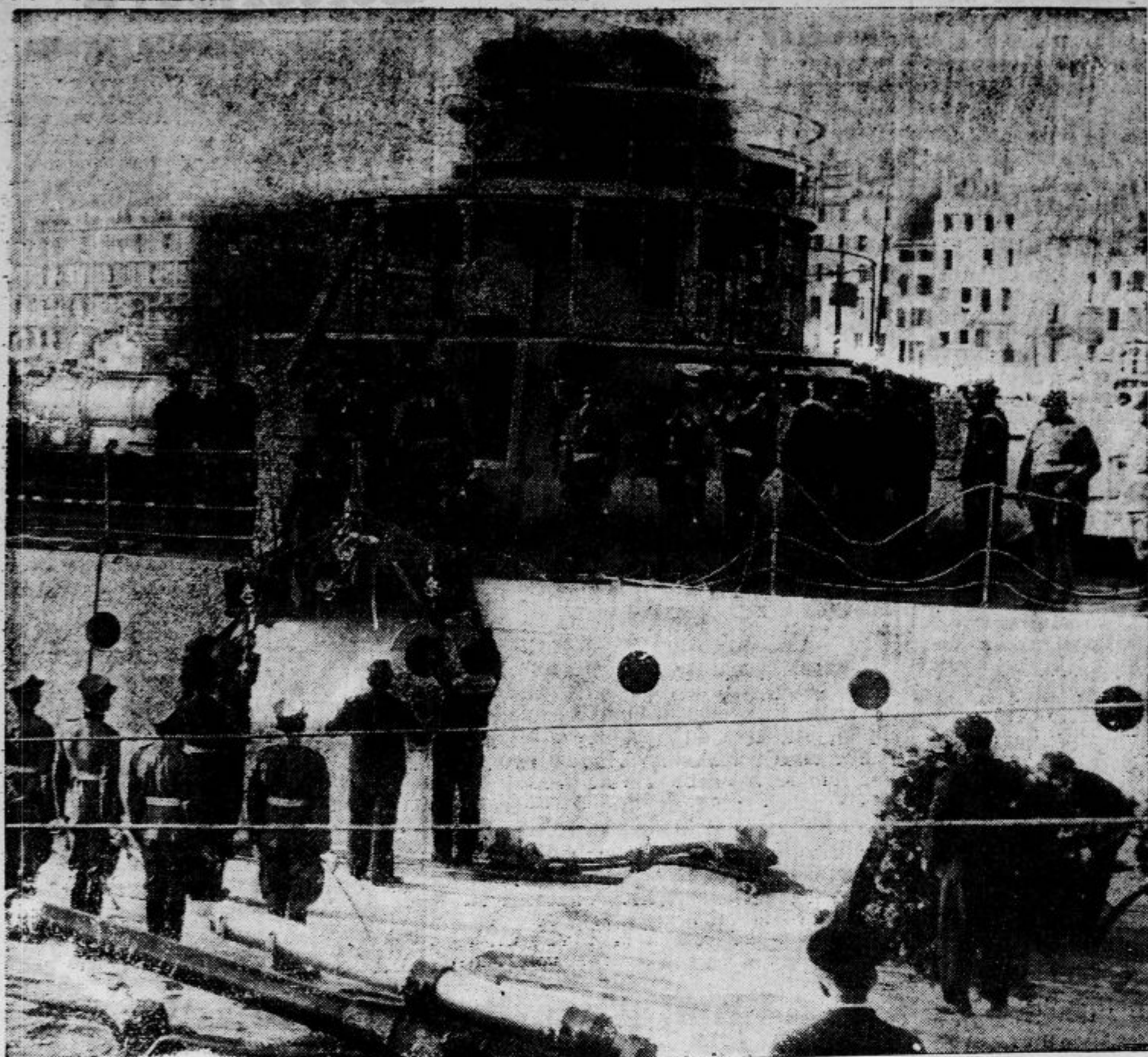
Listi pišejo izključno samo o marseil-
skem dogodku. O pokojnem jugoslov-
enskem kralju pravijo da je bil velik kralj,
rednitelj Jugoslavije, borec s solun-
ske fronte in velik prijatelj grškega naroda.
Zlasti naglašajo, da je imel posebne sim-
patije za Solun, kjer je prebil najtežje tre-
nutke svojega življenja in odko-
ler je pri-
pravljaj osvoboditev svoje domovine in
ustvarjanje Jugoslavije.

Ko je Ni. Vel. kralj Aleksander lani im-

Vsa vas se je šele po odhodu vladarja spomnila, da je bila že pred dnevi izvolila deputacijo, ki naj bi vladarju, če bi po toval skozi kraj, izročila spomenico; v kateri je bila tudi prošnja, naj bi državna oblastva pomagala revnim vaščanom zgraditi prepotrebni vodnjak. Izvoljena deputacija se je naglo odpravila na Plitvice, da bi tam naknadno predložila prošnjo, na katero je ob nenavadnem vladarjevem obisku popolnoma pozabila. Preden pa so morje krenili, je že prispela vest od banske uprave da je vladar takoj po prihodu v Plitvice določil večjo vsoto, da bi se Baljevcem izpolnila njihova želja.

Jugoslovenskemu učiteljstvu

Slovo od Viteškega kralja v Franciji

Najdragocenejši tovor, ki ga je kdajkoli nosila vojna ladja: krsto s truplom Viteškega kralja Aleksandra dvigajo na rušilec „Dubrovnik“

Slovo: Nj. Vel. kraljica Marija in predsednik francoske republike Albert Lebrun odhajata z „Dubrovnika“, ki je takoj nato krenil iz marseilleskega pristanišča v domovino

Izčna Srbija objokuje svojega rešitelja

Skopje, 11. oktobra.

Zalost Južne Srbije zaradi tragične smrti kralja Aleksandra je neizmerna. Dasi so te vesti vso državo pogreznilo v globoko žalost, ima iz mnogih vzrokov ta žalost v južnosrbskih krajih še bolj pekočo bolečino. Na južnosrbskih tleh je bil začetek velikega poslanstva pokojnega vladarja. Južna Srbija in njeni prebivalci so bili priča njegovega zmagovitega pohoda v balkanskih vojnah, bili so priče najstrašnejših časov po lepi zori priporjene svobode na poti na krvava bojišča in naposled v tujino, ko so za umikajočo se vojsko, ki jo je vodil regent Aleksander, gorele domače vasi in ko se je vse naokrog zgiral oklep sovražnega uničevanja. Na domača, od sovražnih granat razorožena tla, pa je spet stopila srbska vojska 1918, ko je njen poveljnik, regent Aleksander usmeril pot s ciljem naprej v slavo ali v smrt! Pot je vodila v slavo in ko je napočel mir v združeni, svobodni Jugoslaviji, se je vladar ponovno vračal na torišče svojih zgodovinskih pohodov. Zadnjič je bil v Skoplju letos spomladi, ko so manifestirali bojovniki iz l. 1914., da so ohranili za vso Jugoslavijo isto srčnost in isto zvestobo, s katero so pred dvajsetimi leti iz Skoplja odhajali na bojišča. Južni Srbiji pa je naš vladar tudi drugače vedno posvečal svojo največjo skrb ter se zanimal za vse njene gospodarske in kulturne zadeve.

Skopje je prvo mesto, ki je vso noč preživelo v največjem razburjenju in bridki žalosti, vmes pa tudi v mrzličnem iskanju utrnika kake nade. Zjutraj 10. t. m. pa so bili tudi po Skoplju razširjeni letaki in dosele so tudi prve izjave prestolnih listov, ki so potrdile vso tragično resnico.

Vrhovni vojaški poveljnik Aleksander in veseli Šumadinci

Nekaj dni pred zgodovinskim 14. septembrom 1918, ko je bil začetek preboja solunske fronte, se je vrhovni vojaški poveljnik regent Aleksander v mali leseni kolibi na Bukoviku vso noč razgovarjal s svojimi generali o pripravi napada. Naslednji dan se je po postojankah in taboriščih rezerv razširila vest, da se pripravlja nekaj važnega in odločilnega. Na poboju Bukovika so imeli svoje postojanke Šumadinci, ki so se že precej časa dolgočasil zaradi mučnega mira na fronti. Mučili jih je bolj kakor kdaj poprej domotožje in želeli so si, da bi se nekaj prestopanega mirnega čakanja. Vest o odločilnem napadu jih je nenavadno poživela. V strelskih jarkih in taboriščih rezerv je zavladalo pravo veselje.

Ko je regent Aleksander s svojim adjutantom pregledoval postojanke, je našel na starejšega moža, vojaka 3. poziva, ki je prepeval neko vojaško popevko, ko je koral proti taboru svojega oddelka. Mož je častnika pozdravil, postavil se je mirno, a videlo se je, da ni baš trdno na nogah. Tudi na vprašanja je odgovarjal precej nerodno.

— Vidi se, da si se ga precej nalezel. Je dejal staremu vojniku regent Aleksander. — To pa to, od veselja sem se napil, ker se bomo naposled vendarle dvignili iz tega brezdeleja in potolčki sovražnike, ki se nam že smejijo, ker toliko časa mirujemo. Bogu in vrhovnemu komandantu hvala, da je temu konec!

— Ali so tako veseli tudi tvoji tovariši? — Seveda so, veselimo se vsi, stari in mladi. In povem ti, gospodine, da bi postal vso četo, če bi imel kaj denarja. Regent je moža še povprašal od kod je doma, kako dolgo je že na fronti in kaj je z njegovo rodbo.

Mož mu je razložil, da je doma ostala

Zbor odličnikov okrog Nj. Vel. kraljice Marije, ko so v Marseillesu prenesli krsto s mrtvim kraljem na „Dubrovnik“. Na desni strani kraljice predsednik Lebrun, za njim na levi ministra Herriot in Bouisson

samo žena in da sta na fronti z njim vred še dva sina. Eden pri topničarjih, drugi pa v isti četi. Vse to je pripovedoval z največjo prostodušnostjo veselega človeka.

Regent ga je poslušal z vedno večjim veseljem ter mu naposled izročil večji bankovec.

— Tu imaš, pa naj bo po tvojem. Le počasti četne tovariše, dokler je še čas, zakaj kmalu bo treba nastopiti z vsem pogumom, ki si ga, kakor vidim, že večkrat pokazal.

— Najlepša ti hvala gospodine, samo prosim te, da mi poveš, kdaj si, da ti lah-

ko vrnem in te počastim kadar pridemo spet domov.

Regent se je samo smehljaj, adjutant pa je vprašal veselega moža:

— Kaj res ne poznaš gospoda? Pomisli malo!

Mož je krčevito stiskal bankovec v roki, nekaj časa razmišljal, potem pa s težavo spregovoril:

— Zdi se mi, vedno bolj se mi zdi...

— Da, da, mu je pomagal adjutant, pred vrhovnim poveljnikom stojiš.

— Va-va-še Vi-vi-sočanstvo, je jedljal stari vojak in stal kakor ukopan, ko sta regent in pobočnik že odhajala.

Ni ga več med nami...

Vrhnika

Deseti oktober zvečer.

Med osmo in deveto uro je bilo. Sedim v svoji sobi pri pisalni mizi. Sredi dela sem. Nenadno nekdo potrka in stopi ves bled in prepaden z velikim razprtimi očmi. Stojiva si nasproti, on s strašno novico na ustnih, jaz s tesnobno težko slutnjo...

»Naš kralj... Kralja so nam ubili!« Obe roki dvignem nehote, pritiskajoč ju na srce...

»Kaj pravite?... Ne... ne!... Saj to vendar ni mogoče — ne sme biti mogoče!« — Moj glas je nenaraven, hripav, pretrgan.

»Po radiu...« se s težavo iztrga polovičen stavek pojasnila iz njegovih ust.

»Radio...«

Naslonim se na vrata, vse okrog mene se potaplja v meglo, vse v meni se zastre s temo, tako črno, kakor je le smrt...

»Bog se usmili!...«

Vsi ljudje v hiši so zbrani okrog na-

ju. Ne vem, kdaj so prišli. Nenadno si gledamo v oči, ki so povsem prazne in vendar polne nezvestne groze, brezmejnega gorja, neizgovorjene žalosti. Roke se nam nehote oklenejo druga druge, enoten, vztrikoben, vzdih se izvije iz naših prsi:

»Naš kralj... Aleksander —!«

»Čuti bi nas moral,« mi seže v misel.

»Vstati bi moral, saj ga tako kliče-

mo!«

In potem se prične beganje po ulicah, po lokalih, kjer se čuje radio. Kukavica ljubljanske radijske postaje kuka neprestano.

»Kaj se je zgodilo?«

Pričenja se noč brez spanja, polna mrzličnega pričakovanja, polna kljub vse- še upajoče molitve... Da, to noč smo znali spet moliti. Molitev je bila vsak naš dih, vsaka še tako brezoblična, iztirjena misel. Vse je še vedno prosilo:

»Bog ne daj, da bi bila resnica —!«

Enajsti oktober: zjutraj.

Hodim v svoji sobi od stene do stene, brez utrujenosti, brez čuta, da so minile že ure noči in trka jutro na zastrta okna. Predrami me zvon. Korak se mi ustavi. Mehanično dvignem zastor in vidim: jutro megleno — solzno, kakor da so se vse solze naših src, ki jih niso mogle preletiti oči, nabrале na nebu, vpijoč po življenju Njegovem, ki nam je bil Oče nad Očeti, kateremu smo prepuščali tako brezskrbno vse delo za blaginjo naše domovine, za nas vse...

S strehe nasprotne hiše udari vame senca... Obe roki se braneče iztegneta proti njej, vročnice oči brez solz se zapro:

»Ne... ne... ne...!« —

Neizprosno resnice ubije vse. Zaman so bile vse molitve, vse prošnje, vse upanje... Nič več se ne morejo misli oklepati rešilne bilke:

»Saj se ni mogel roditi zločinec, ki bi streljal Nanj, ki mu je bila vsa globoka dobrota, tako vidno izražena na obrazu in v očeh polnih blagoslovajočega miru človeštva, polnih neuklonljive sile pozitivnega dela v blagor svojega naroda in domovine!« —

Nič več... Žalobne sence plapolajo po zraku, zagrinjajo naša srca, stiskajo jih, kakor z jekleno verigo, razbeljeno v ognju neizgovorne žalosti... Zvonovi pojo svojo turobno pesem, vsako uro...

Po cestah je mrtvo, a kogar srečaš, mu je lice resno, vpadlo, bledo. Sem in tja čuješ besede...

»Zakaj se je moralo zgoditi?!«

»O, da bi mogel preprečiti to...«

»Ko bi mi bilo dano, dati življenje namestu Njega...«

Mlado dekle, z zasoljenimi lici, zabrekli, objokanimi očmi govori:

»Vso srečo ljubezni in življenja ti darovala, ko ti le ne bila resnica...«

Otroci govore s preplašenimi očmi med seboj:

»Kralj je umrl...«

»Vojna bo...«

»Ne, ne bo ne vojne! Kralj Aleksander ni hotel vojne. Vsi ga morajo ubogati, čeprav je zdaj mrtev —!«

Starčki s tresočimi se rokami s tihim glasom govorijo:

»Ni ga več med nami, našega kralja. Težko je to!«

V vseh dušah in srcih biva obupna žalost. Učitelji stoje nemi pred šolsko mladino. Ne morejo govoriti. Joka se jim trgajo besede:

»Deca! Glejte — ob zadnjih trenutkih svojega življenja, On velikan nad velikani, ni mislil nase, domovina mu je bila v mislih — mi smo bili njegova skrb... Njegov zadnji dih je bil poljub ljubezni na naša čela, da ne pozabimo njegove svete zapuščine: »Čuvajte Jugoslavijo!« Deca! Ponosite ta njegov poslednji poljub svojim staršem, povejte jim oporoko našega ljubljene kralja, da se bodo vedno spominjali in lahko rekli: »Čuvamo jo, Jugoslavijo!«

Srca vseh Jugoslovenov so polna bridkosti. Njegovi Sokoli govore neprestano z Njim, ki jim je bil največji brat med brati:

»Odsel si od nas, mi pa Te nosimo v svojih srcih, iz katerih Te ne more nihče nikoli iztrgati, kakor Te je nam iztrgala propala roka iz sredine življenja. Čuj nas, naš ljubljeni kralj, čuj nas, ko prsegamo zvestobo Tvojemu sinu, Nj. Vel. Petru II. — čuj nas! Tvoj dih je med nami, prepričani smo, da vidiš v srce vsakemu posebej, zdaj, ko si sam prešel v veliki mir in si dvignjen nad vsakdanjostjo našega življenja. Zato razločiš v nas tudi na glas ne izgovorne prisrčnosti, prisrčnosti na poslednji dih Tvojega življenja, ki nam je in ostane naj- »Čuvajte mi Jugoslavijo!«

In zdaj, ko nam je vzelo Tvoje dragoceno življenje in si se vrnil k nam na valovih sinjega Jadrana, v beli Zagreb in kraljevski Beograd, nem in veličasten v smrti, so naše duše polne Tvojega nesmrtnega duha, Tvoje ljubezni do domovine, ki si nam jo umirajoč zapustil kot največjo svetost našega življenja! V slavo Tvojega nesmrtnega spomina in slavo našega mladega kralja Petra II. se zaklinjamo: »Čuvali bomo Jugoslavijo!«

N-a.

Žalna seja pariškega občinskega sveta

Pariz, 13. oktobra. p. Pariški občinski svet je imel sredi žalno sejo, na kateri se je predsednik pariške občine v daljšem govoru spominjal Nj. Vel. kralja Aleksandra. Občinski svet je s trinitutnim molkom počastil spomin velikega vladarja Jugoslavije. Obenem je bilo sklenjeno, da odpotuje pariška mestna občina na pogreb kralja Aleksandra posebno deputacijo.

Mednarodni kongres za letalstvo v Beogradu

Washington, 13. oktobra. w. Na zadnji seji kongresa mednarodne zveze za letalstvo je bil princ Jurij Bibescu ponovno izvoljen za predsednika. Prihodnji kongres zveze bo l. 1935. v Beogradu. Znan nemški letalec Wolfram Gronau je bil imenovan za generalnega svetnika zveze.